

DOI: 10.33663/0869-2491-2026-37-700-709

УДК 323

В. А. ЯВІР,доктор політичних наук,
старший дослідник*

ORCID: 0000-0002-1854-5012

ЗОВНІШНЯ ЕТНОПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Зовнішній вимір етнополітики України набуває вагомішого значення через виклики російсько-української війни, насамперед унаслідок збільшення кількості українців за кордоном та необхідність України реагувати на ці виклики у сфері етнополітики, використовуючи найрізноманітніші політико-правові інструменти – від множинного громадянства, (яке дасть змогу українцям зберегти юридичний зв'язок з Україною) до національно-культурної автономії (для задоволення потреб та інтересів українців за кордоном).

На прикладі етнополітики України зроблено припущення, що зовнішня етнополітика є продовженням внутрішньої етнополітики й формується у сегменті перетину етнополітики та зовнішньої політики держави. За допомогою аналізу нормативно-правової бази інституційного забезпечення зовнішньої етнополітики України виявлено, що вона може мати подвійне інституційне підпорядкування – зовнішні аспекти етнополітики перебувають у сфері повноважень МЗС як центрального виконавчого органу зовнішньої політики та ДЕСС як органу здебільшого внутрішньої етнополітики. Водночас зовнішня етнополітика України окремо не фігурує в політико-правовому полі та дуже пунктирно окреслена у вітчизняних етнополітичних студіях.

Ключові слова: внутрішня етнополітика, зовнішня етнополітика, Україна, національні меншини, національно-культурна автономія, множинне громадянство, євроінтеграція, етнополітична безпека.

Yavir Vira. Ukraine's foreign ethnopolicy: institutional and legal dimensions

The external dimension of Ukraine's ethnopolicy is becoming increasingly important due to the challenges posed by the Russian-Ukrainian war, primarily as a result of the increase in the number of Ukrainians abroad and the need for Ukraine to respond to these challenges in the field of ethnopolicy, using a wide variety of political and legal instruments – from multiple citizenship (which will allow Ukrainians to maintain legal ties with Ukraine) to national-cultural autonomy (to meet the needs and interests of Ukrainians abroad).

Using the example of Ukraine's ethnopolicy, it is assumed that foreign ethnopolicy is a continuation of domestic ethnopolicy and is formed at the intersection of ethnopolicy and foreign policy. The analysis of the legal and institutional framework of Ukraine's foreign ethnopolicy reveals its dual institutional subordination: foreign

* **Yavir Vira**, Doctor of Political Sciences, Senior Researcher

aspects of ethnopolicy fall under the authority of the Ministry of Foreign Affairs as the central executive body of foreign policy, and the State Service for Ethnopolicy as an institution predominantly responsible for domestic ethnopolicy. At the same time, Ukraine's foreign ethnopolicy is not explicitly outlined in the political-legal field and remains only fragmentarily addressed in domestic ethnopolicy studies.

Keywords: domestic ethnopolicy, foreign ethnopolicy, Ukraine, national minorities, national-cultural autonomy, multiple citizenship, European integration, ethnopolicy security.

Вступ. Актуальність теми зумовлюється тим, що поняття зовнішньої етнополітики поступово набуває обрисів у працях українських дослідників, однак теоретичного обґрунтування ще не отримало. Західні дослідження також поки що розглядають етнічні аспекти зовнішньої політики держави, не оперуючи концептом зовнішньої етнополітики як такої. Поява та обґрунтування поняття зовнішньої етнополітики держави зумовлена необхідністю напрацювання теоретичного інструментарію для більш глибокого й детального аналізу етнополітичної сфери буття з урахуванням сучасних викликів – як війни, так і стрімкого розвитку сучасного світу.

Огляд літератури та постановка проблеми дослідження. У попередніх дослідженнях шляхом аналізу й розмежування внутрішньої та зовнішньої етнополітики держави на прикладі України було виявлено, що зовнішня етнополітика є продовженням внутрішньої етнополітики, формується в сегменті перетину етнополітики та зовнішньої політики держави. Теорія зовнішньої етнополітики почасти критикується на підставі того, що зв'язок внутрішнього й зовнішнього вимірів державної етнополітики може бути набагато складнішим. Безпідставно вважається, що термін «зовнішньополітичний вимір етнополітики» є цілком достатнім для висвітлення природи цього складного феномену. Зауважимо, що вперше запропонував виокремлювати та аналізувати зовнішньополітичний вимір етнополітики Л. Шкляр у 2004 році, стверджуючи, що, «незважаючи на те, що своїм вістрям етнополітика має внутрішню, а не зовнішню спрямованість, усе-таки у сучасному взаємопов'язаному світі вона має і свій геополітичний аспект», «етнопolicy сучасних демократій набуває дедалі ширшого і глибшого міжнародного виміру»¹.

Той факт, що цей інструментарій, якому вже понад 20 років, не може бути достатнім для аналізу сучасних викликів, що стоять перед етнополітикою держави, він потребує розширення та поглиблення, вказують хоча б реалії війни, в яких опинилася Україна. Мільйонам українських біженців за кордоном необхідні нові механізми підтримки зв'язку з батьківщиною, збереження української ідентичності, а Україні – налагодження співпраці з країнами їх проживання для забезпечення інтересів закордонних українців. Усі ці виклики диктують необхідність розширення зовнішнього аспекту етнополітики аж до виокремлення окремого феномену.

Він уже імпліцитно присутній у більшості етнополітичних студій, навіть присвячених, на перший погляд, суто внутрішнім питанням. Наприклад, Я. Шпаченко, аналізуючи перспективи інституціоналізації етнокультурної автономії в Україні, змушений виокремлювати два напрями: її становлення в Україні (внутрішньодержавний) та за кордоном (зовнішній)². Розгляд можливостей застосування інституту етнокультурної (національно-культурної) автономії як інструменту задоволення прав українців за кордоном та захисту їхніх інтересів спричинений різким зростанням їхньої кількості в інших державах унаслідок війни і найбільш перспективним видається автору у тих країнах, де українці мають статус національної меншини. Це про елементи та стратегії зовнішньої етнополітики.

Проведена раніше концептуалізація поняття, на яку спиратиметься це дослідження, дала підстави визначити зовнішню етнополітику як діяльність держави та інших етнополітичних суб'єктів на міжнародній арені в етнополітичній сфері, що спрямована на: налагодження етнополітичних відносин з іншими державами та міжнародними організаціями; атериторіальну консолідацію політичної нації – підтримку її закордонних представників (осіб), їх зв'язку з батьківщиною, заохочення до промоції її інтересів; захист етнонаціональних інтересів держави; запобігання та врегулювання етнополітичних конфліктів; забезпечення етнополітичної безпеки; збереження та розвиток національної державності³.

Уперше феномен зовнішньої етнополітики був помічений під час викладання курсу «Особливості етнополітичних процесів у сучасному світі» для бакалаврів спеціальності С2 «Політологія» в НаУКМА і спочатку його визначення було дуже розмитим, а змістове наповнення стислим. І досі визначення зовнішньої етнополітики не може претендувати на досконалість чи вичерпність – етнополітична теорія в умовах війни набуває динаміки й твориться безперервно, вона ніколи не буває завершеною. Але потреба у виокремленні зовнішньої етнополітики безсумнівна. Зовнішній вимір етнополітики України набуває дедалі вагомішого значення через виклики російсько-української війни, насамперед у зв'язку зі збільшенням кількості українців за кордоном та необхідністю України реагувати на цей виклик у сфері етнополітики, використовуючи найрізноманітніші зовнішньополітичні інструменти. Наприклад, попри критику та застереження, Україні вже доводиться запроваджувати множинне громадянство, щоб не втратити закордонне українство й протидіяти асиміляції наших громадян. Подальше ж оформлення теорії зовнішньої етнополітики відбуватиметься в наступних дослідженнях з урахуванням реалій. Натепер окремі аспекти зовнішньої етнополітики згадуються у працях: Л. Шкляра, І. Кресіної, С. Асланова, М. Дністрянського, Б. Жулканича, К. Вітмана. Відтак **мета дослідження** полягає в поглибленні знання про зовнішню етнополітику держави, її більш детальному вивченні на прикладі зовнішньої етнополітики України, відповідно **завдання дослідження** поля-

гають у вивченні окремих правових аспектів зовнішньої етнополітики України, її інституційного виміру.

Виклад основного матеріалу. Основним рамковим документом етнополітики України мала б стати концепція або стратегія державної етнополітики, ухвалення якої, незважаючи на роки законопроектної роботи у цьому напрямі та напрацювання кількох десятків проєктів, не відбулося. Раніше було з'ясовано, що в усіх цих проєктах концепцій і стратегій розмежування етнополітики на внутрішню та зовнішню не було, хоча згадувалися окремі елементи зовнішньої етнополітики, як-от виклики та способи реагування на них, а також етнополітичні ресурси України. Передусім це стосується української діаспори: задоволення етнокультурних потреб українців, які проживають за межами України, збереження їхньої етнічної української ідентичності, заохочення лобювати інтереси України у країнах проживання; залучення закордонних українців до ініціатив з підтримки та формування міжнародного іміджу України; налагодження співпраці з країнами, які приймають українських мігрантів з метою їхнього захисту; створення умов для збереження зв'язків закордонних українців з Україною⁴.

Оскільки зовнішня етнополітика держави є продовженням внутрішньої етнополітики та формується в сегменті перетину етнополітики та зовнішньої політики, доцільним є вивчення основного рамкового документа у сфері зовнішньої політики України, який визначає її цілі, напрями та пріоритети на предмет виявлення та виокремлення етнополітичної складової.

У Стратегії зовнішньополітичної діяльності України 2021 року окремий розділ присвячено відносинам з закордонними українцями. Зокрема, констатується, що українці за кордоном є частиною Українського народу, тобто політичної української нації. Відтак держава й надалі активно розвиватиме зв'язки з ними й дбатиме про задоволення їхніх етнокультурних потреб. Водночас у Стратегії з'являється дуже важливе уточнення – не лише Україна для закордонних українців, а й вони для неї є етнополітичним ресурсом для розвитку та утвердження іміджу України у світі. Йдеться про те, що «Україна залучатиме потенціал українців за кордоном до реалізації своїх зовнішньопо-

літичних цілей, зокрема, у контексті відновлення миру й територіальної цілісності держави, протидії антиукраїнській пропаганді, посилення політичного та санкційного тиску на державу-агресора, просування позитивного іміджу України за кордоном»⁵. Тож зв'язок закордонних представників політичної нації з батьківщиною є двостороннім і передбачає взаємну підтримку та просування національних інтересів.

У Стратегії наголошується, що співпраця із закордонними українцями та їхніми організаціями повинна мати системний та інституалізований характер. І тут виходимо на важливе питання інституційного забезпечення зовнішньої етнополітики держави. На прикладі України можна простежити, що зовнішня етнополітика, перебуваючи в сегменті перетину зовнішньої політики та етнополітики, має подвійне інституційне забезпечення, що означає формування на рівні двох інституцій, які взаємодіють між собою. Бо навряд чи нам потрібна конкуренція у сфері напрацювання зовнішньої етнополітики як підтвердження інституційної спроможності держави. Г. Зеленько визначає інституційну спроможність, у тому числі як «ефективність державного управління, стабільність політичної системи та здатність країни адаптуватися до викликів внутрішнього та зовнішнього середовища»⁶. З огляду на це надалі плануємо розглянути зовнішню етнополітику в контексті адаптації до викликів зовнішнього середовища.

Що ж до подвійного інституційного забезпечення, то його також можна простежити на прикладі питання взаємодії зі закордонними українцями. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України передбачає законодавче «закріплення за Міністерством закордонних справ України повноважень центрального органу виконавчої влади з питань співпраці із закордонними українцями»⁵, створення умов для закордонних українців, зокрема, у сфері здобуття освіти, участі в державних процесах. Дійсно, МЗС має окремий сайт підтримки зв'язків з українцями, які проживають за кордоном. Також зустрічаємо ці аспекти у місії та візії МЗС. У місії це – підтримка єдності українців у світі. Згідно з візією робота МЗС спрямовується на те, щоб Українська держава «підтримувала зв'язки з українськими громадами за кордоном і взаємодіяла з ними для забезпечення міжнародної підтримки України та розвитку відносин України з країнами їхнього проживання»⁷. Тобто знову закордонні українці розглядаються як зовнішньоетнополітичний ресурс, як підтримка батьківщини та канал налагодження діалогу з країнами їхнього проживання. Після повномасштабного вторгнення рф в Україну українські громади за кордоном розгорнули активну політичну та культурну діяльність і чинять потужний тиск на уряди держав проживання з метою забезпечення підтримки України.

Звернемо погляд на внутрішню етнополітику, яку формує й реалізує Державна служба України з етнополітики та свободи совісті, або Держ-етнополітики (ДЕСС), – центральний орган виконавчої влади при Кабінеті Міністрів України. Законодавчо визначено, що ДЕСС «забезпечує формуван-

ня та реалізує державну політику у сфері міжнаціональних відносин, релігії та захисту прав корінних народів і національних меншин в Україні». Таку громіздку назву має етнополітика України, судячи з визначення, суто внутрішня етнополітика. Але докладніше вивчення Положення про ДЕСС дає змогу виявити елементи зовнішньої етнополітики не лише в питанні співпраці з закордонними українцями. Так, Держетнополітики виконує зовнішньоетнополітичні функції, сприяючи: розширенню міжнародного співробітництва з державами походження корінних народів і національних меншин України, розвитку етнокультурних зв'язків між органами корінних народів України та аналогічними інституціями за кордоном, а також установлюючи контакти і зв'язки з відповідними органами етнополітики інших держав. Крім цього, ДЕСС співпрацює з державними органами та недержавними організаціями іноземних держав, міжнародними неурядовими організаціями; бере участь у напрацюванні проєктів міжнародних договорів України, які належать до її компетенції; співпрацює та залучає закордонних українців до участі в культурно-мистецьких заходах в Україні та за її межами⁸. Ці функції та повноваження належать до сфери формування та реалізації зовнішньої етнополітики України.

І це навіть без урахування: міжнародної активності Держетнополітики у організації та участі у заходах (форумах, конгресах, конференціях) за кордоном з питань етнополітики; наукової активності, у тому числі міжнародної – ДЕСС організовує проведення наукових досліджень з питань етнополітики та взаємодіє з іноземними науково-дослідними та освітніми інституціями для обміну досвідом у проведенні таких досліджень. Важливим аспектом є взаємодія з центральними і органами виконавчої влади у вирішенні питань, які належать до компетенції ДЕСС, а це можуть бути питання зовнішньої етнополітики, які містяться у Положенні.

Обов'язково варто згадати повноваження органів державної влади (парламенту, президента, уряду) як суб'єктів державної етнополітики, хоча це питання має високий ступінь наукової розробки, щоб укотре нагадати юридичний і політичний факт полісуб'єктності етнополітики будь-якої держави. Що стосується повноважень Верховної Ради України, то згідно зі ст. 92 Основного Закону виключно законами України визначаються, зокрема: права і свободи людини і громадянина; громадянство, правосуб'єктність громадян, статус іноземців; права корінних народів і національних меншин; порядок застосування мов; засади зовнішніх зносин; засади регулювання демографічних та міграційних процесів. Закони ВРУ підписує Президент України (ст. 94). Своєю чергою Кабінет Міністрів України, відповідно до ст. 116 Конституції України, зокрема: забезпечує здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави; забезпечує реалізацію стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС; вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Реалізуючи ці повнова-

ження, органи державної влади формують етнополітику України, зокрема зовнішню етнополітику.

До Стратегії зовнішньополітичної діяльності України слід повернутися знову тому, що вона окреслює не лише одну зі сфер зовнішньої етнополітики – взаємодію з закордонними українцями, а й цілу низку інших. Чимало її положень присвячені протидії російській федерації як державі-агресору – її політика визначається основною загрозою для України та Європи. Відновлення територіальної цілісності, забезпечення державного суверенітету України на всій території визначено найвищим пріоритетом. Ці питання лежать безпосередньо у площині зовнішньої етнополітики, позаяк російсько-українська війна згідно з принципами етноконфліктології є фазою ескалації тривалого історичного етнополітичного конфлікту між росією і Україною, спробою відновлення російсько-радянської окупації України.

Крім того, відновлення територіальної цілісності означає необхідність реінтеграції окупованих територій, а політика реінтеграції вже давно стала складовою вітчизняних етнополітичних студій. Під час напрацювання моделі етнонаціональної політики для реінтеграції Донбасу і Криму було визначено, що реінтеграція України має набути «законодавчого закріплення як складова процесу державотворення, відновлення територіальної цілісності України, як невід’ємний елемент етнонаціональної політики України»⁹. Крім того, у цій праці розмежовано внутрішній і міжнародний (зовнішньополітичний) вимір реінтеграції окупованих росією територій у вигляді: посилення міжнародного тиску на агресора задля припинення воєнної агресії та деокупації територій; налагодження співпраці з тими державами, які стали об’єктами етнополітичної дезінтеграції з боку рф задля обміну досвідом; недопущення нав’язування зовнішніх сценаріїв реінтеграції, які суперечать національним інтересам України.

Це уможливило виокремити ще одну важливу складову зовнішньої етнополітики держави – налагодження співпраці з іншими державами, з якими державу, у досліджуваному випадку Україну, пов’язують етнополітичні відносини (історичні конфлікти, інтеграція / дезінтеграція, колонізації, проживання діаспори). Як правило, це сусідні держави, але можуть бути й держави проживання значної кількості українців унаслідок міграційних процесів (Канада, Латинська Америка). Увага на сусідніх державах, зокрема етнополітичних аспектах відносин з ними, також акцентується у Стратегії зовнішньополітичної діяльності України. Молдова згадується в контексті активної участі України у врегулюванні Придністровського конфлікту. Угорщина – перезавантаження діалогу, усунення проблемних питань, які, поза сумнівом, охоплюють особливості становища угорської меншини в Україні, які увесь час ставить Будапешт. Білорусь – у контексті солідарності з білорусами у їх прагненні розвивати європейську, демократичну і правову державу та не допустити обмеження суверенітету з боку росії. Україна підтримує білорусь-

ку демократичну державність, позаяк поглиблення інтеграційних процесів між білоруссю та росією не відповідає етнополітичним інтересам України. Польща згадується у Стратегії у контексті присутності значної української меншини та захисту її прав, а також налагодження діалогу з суперечливих питань історичної пам'яті.

Висновки. Зовнішній вимір етнополітики України набуває вагомшого значення через виклики російсько-української війни, насамперед унаслідок збільшення кількості українців за кордоном та необхідність України реагувати на ці виклики у сфері етнополітики, використовуючи найрізноманітніші політико-правові інструменти – від множинного громадянства¹⁰ (яке дасть змогу українцям зберегти юридичний зв'язок з Україною) до національно-культурної автономії (для задоволення потреб та інтересів українців за кордоном).

На прикладі етнополітики України очевидно, що зовнішня етнополітика є продовженням внутрішньої етнополітики і формується в сегменті перетину етнополітики та зовнішньої політики держави. Аналіз нормативно-правової бази інституційного забезпечення зовнішньої етнополітики України вказує, що вона може мати подвійне інституційне підпорядкування – зовнішні аспекти етнополітики перебувають у сфері повноважень МЗС як центрального виконавчого органу зовнішньої політики та ДЕСС як органу здебільшого внутрішньої етнополітики. Водночас зовнішня етнополітика України окремо не фігурує в політико-правовому полі та дуже пунктирно окреслена у вітчизняних етнополітичних студіях, що створює невичерпні перспективи для подальших наукових розвідок, як у сфері концептуалізації, так і операціоналізації поняття зовнішньої етнополітики держави.

1. Шкляр Л. Зовнішньополітичний вимір вітчизняної етнополітики. *Україна дипломатична*. 2004. № 4. С. 143–159. (С. 145)
2. Шпаченко Я. Перспективи інституціоналізації етнокультурної автономії в Україні. *Досвід, воєнні випробування та повоєнний ренесанс конституційно-правового розвитку незалежної України: збірник матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій*. Київ–Харків: Майдан, 2025. 420 с. С. 406.
3. Явір В. Зовнішня етнополітика держави: концептуалізація поняття (на прикладі України). *Вісник Львівського університету*. Серія філософсько-політологічні студії. 2025. № 63.
4. Кресіна І. О., Лойко Л. І., Явір В. А. Концепція державної етнонаціональної політики України (Проект). *Політичний менеджмент*. 2010. № 2. С. 65–73.
5. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України: Указ Президента України № 448/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#n5>
6. Зеленько Г. «Пастки спроможності» Української держави. Інституційна (не)спроможність держави в Україні: як розірвати замкнене коло: монографія. 2025. Київ: ППІЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України. С. 386–409.
7. Місія та візія МЗС України. МЗС. URL: <https://bit.ly/4aZ8LFy>
8. Положення про Державну службу України з етнополітики та свободи совісті. ДЕСС. URL: <https://bit.ly/4j3UJ7I>
9. Модель етнонаціональної політики для реінтеграції Донбасу і Криму: наукова записка. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. 2016. 100 с.
10. Про внесення змін до деяких

законів України щодо забезпечення реалізації права на набуття та збереження громадянства України: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2025. № 41. Ст. 184.

References

1. Shkliar L. Zovnishnopolitychnyi vymir vitchyznianoï etnopolityky. *Ukraina dyplomatychna*. 2004. № 4. S. 143–159 (in Ukr.).
2. Shpachenko Ya. Perspektyvy instytutsionalizatsii etnokulturnoi avtonomii v Ukraini. *Dosvid, voïenni vyprobuvannia ta povoiennyi renesans konstytutsiino-pravovoho rozvytku nezalezhnoi Ukrainy: zbirnyk materialiv mizhnarodnykh naukovo-praktychnykh konferentsii*. Kyiv–Kharkiv: Maidan, 2025. 420 s. (in Ukr.).
3. Yavir V. Zovnishnia etnopolityka derzhavy: kontseptualizatsiia poniattia (na prykladi Ukrainy). *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia filosofsko-politolohichni studii*. 2025. № 63 (in Ukr.).
4. Kresina I. O., Loiko L. I., Yavir V. A. Kontseptsiia derzhavnoi etnonatsionalnoi polityky Ukrainy (Proekt). *Politychnyi menedzhment*. 2010. № 2. S. 65–73 (in Ukr.).
5. Stratehiia zovnishnopolitychnoi diialnosti Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy № 448/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#n5> (in Ukr.).
6. Zelenko, H. “Pastky spromozhnosti” Ukrainsoi derzhavy. Instytutsiina (ne)spromozhnist derzhavy v Ukraini: yak rozirvaty zamkne kolo: monohrafiia. 2025. Kyiv: IPIEnD im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. S. 386–409 (in Ukr.).
7. Misiia ta viziia MZS Ukrainy. MZS. URL: <https://bit.ly/4aZ8LFy> (in Ukr.).
8. Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z etnopolityky ta svobody sovisti. DEES. URL: <https://bit.ly/4j3UJ7I> (in Ukr.).
9. Model etnonatsionalnoi polityky dlia reintehratsii Donbasu i Krymu: naukova zapyska. Kyiv: In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. 2016. 100 s. (in Ukr.).
10. Pro vnesennia zmin do diiakyykh zakoniv Ukrainy shchodo zabezpechennia realizatsii prava na nabuttia ta zberezhennia hromadianstva Ukrainy: Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2025. № 41. St. 184 (in Ukr.).

Yavir Vira. Ukraine's foreign ethopolicy: institutional and legal dimensions

Introduction. *The external dimension of Ukraine's ethopolicy is becoming increasingly important due to the challenges posed by the Russian-Ukrainian war, primarily as a result of the increase in the number of Ukrainians abroad and the need for Ukraine to respond to these challenges in the field of ethnopolicy, using a wide variety of political and legal instruments – from multiple citizenship (which will allow Ukrainians to maintain legal ties with Ukraine) to national-cultural autonomy (to meet the needs and interests of Ukrainians abroad). The emergence of the concept of a state's foreign ethnopolicy is due to the need to develop theoretical tools for a more in-depth and detailed analysis of the ethnopolitical sphere, taking into account contemporary challenges. The aim of the study is to deepen the theory of the state's foreign ethnopolicy and to study it in more detail using the example of Ukraine's foreign ethnopolicy. Accordingly, the objectives of the study are to examine certain legal aspects of Ukraine's foreign ethnopolicy and its institutional dimension.*

Conclusions. *Using the example of Ukraine's ethnopolicy, it is assumed that foreign ethnopolicy is a continuation of domestic ethnopolicy and is formed at the intersection of ethnopolicy and foreign policy. The analysis of the legal and institutional framework of Ukraine's foreign ethnopolicy reveals its dual institutional subordination: foreign aspects of ethnopolicy fall under the authority of the Ministry of Foreign Affairs as the central executive body of foreign policy, and the State Service for Ethnopolicy as an institution predominantly responsible for domestic ethnopolicy. At the same time,*

Ukraine's foreign ethnopolicy is not explicitly outlined in the political-legal field and remains only fragmentarily addressed in domestic ethnopolitical studies. This creates endless prospects for further scientific research, both in the field of conceptualization and operationalization of the concept of a state's foreign ethnopolicy.

Keywords: domestic ethnopolicy, foreign ethnopolicy, Ukraine, national minorities, national-cultural autonomy, multiple citizenship, European integration, ethnopolitical security.

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.12.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації: 24.03.2026